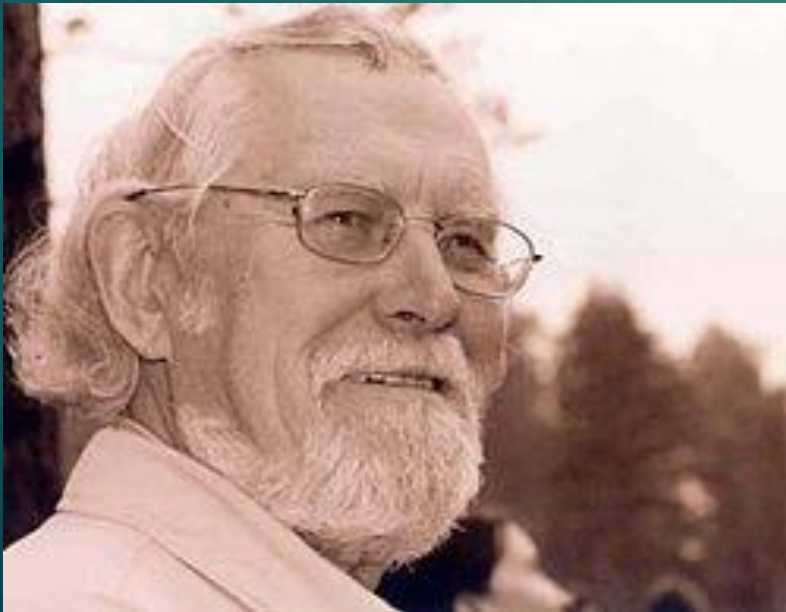

Marcelijus Martinaitis 1936-2013

LUKAS BARTKUS IVG.

Biografija

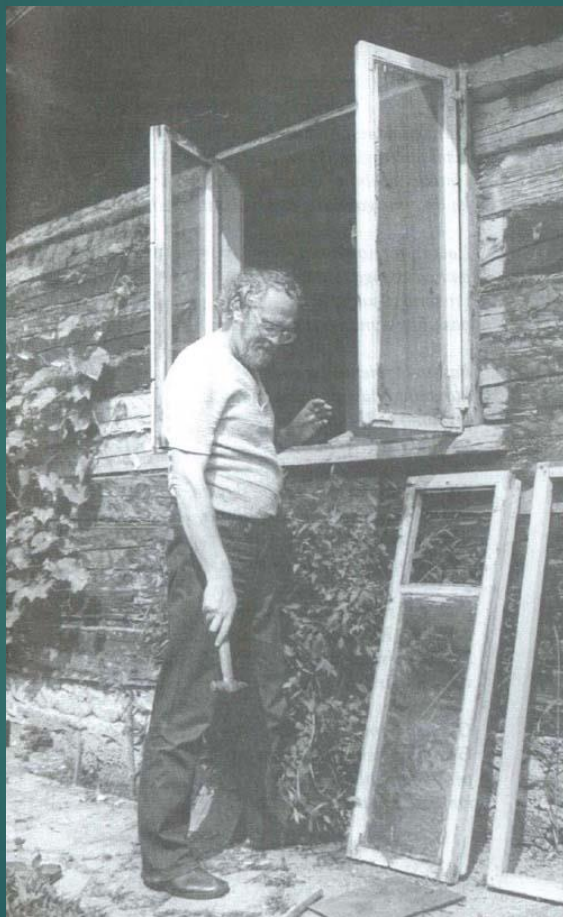
- ▶ Marcelijus Teodoras Martinaitis gimė 1936 m. balandžio 1 d. Raseinių raj.
- ▶ Poetas, eseistas ir vertėjas.
- ▶ 1964 m. baigė Vilniaus universitetą, dirbo laikraščių ir žurnalų redakcijose.
- ▶ 1989 m. nuo Sąjūdžio išrinktas SSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatu.
- ▶ 1998m. Nacionalinės premijos laureatas.

- ▶ Martinaičio poezijos knygos išleistos anglų, švedų, norvegų, prancūzų, lenkų, rusų, latvių, estų, ukrainiečių kalbomis.
- ▶ Stambesnės publikacijos - ispanų, vokiečių, italų, čekų, slovākų, rumunų, baltarusių kalbomis.
- ▶ 1989m. Vilniaus Universiteto Kiemo teatras pastatė spektaklį *Kukutynė*
- ▶ 1971m. Vilniaus „Lėlės“ teatras - pjeses vaikams „*Pelenų antelė*“.
- ▶ 1976m. „*Avinėlio teismas*“.

Vaikystėje su šeima

Prie savo sodybos

Knygos

Poezija

- ▶ Balandžio sniegas (1962)
- ▶ Debesų laiptais (1966)
- ▶ Kukučio baladės (1986)
- ▶ Amžinas tiltas (1987)
- ▶ Atmintys (1995)
- ▶ Atrakinta (1996)
- ▶ Tolstantis (2002)
- ▶ K.B. įtariamasis (2005)

Eseistika

- ▶ Poezija ir žodis (1977)
- ▶ Papirusai iš mirusiųjų lapų (1992)
- ▶ Prilenktas prie savo gyvenimo (1998)
- ▶ Laiškai Sabos karalienei (2002)
- ▶ Lietuviškos utopijos (2003)

Vilniaus senamiestyje

Literatūros kryptis

- ▶ M. Martinaičio eiles sunku būtų priskirti kuriai vienai poezijos pakraipai. Netiktų nei tradicionalisto, nei eksperimentatoriaus etiketė.
- ▶ Rimtu poezijos pašaukimo supratimu, susikaupimu jo eilės primena klasikinės minties lyrikos tradicijas.
- ▶ Kalbos lankstumu, asociatyvumu, ironija jos artimos kitų poeto bendraamžių kūrybai.
- ▶ Šių laikų lyrikos kontekste M. Martinaičio kūryba atrodo perėmusi ir vienos, ir kitos kartos pasaulėjautą bei suteikusi jai savitą stilių.

Kūrybos temos

- ▶ Žemdirbių kultūra ir pasaulis.
- ▶ Tautinės vertybės – Tėvynė, žemė, motina, kalba, žodis.

Dažniausi eilėraščių tipai

1. *Lyrinis* Jis reiškiamas:

elegija, kuriai būdinga atvirai išpažinta nuotaika ar jausmas (eil. „Nakties motulė“, „Sugalvok man vakarą su žiburiu“, „Lyg džiovininkas, grįžęs mirt, žiūriu su grauduliu...“);

sonetu, kuriam būdinga nuotaikas bei jausmus suvaldyti griežta forma („Atminčių“ ciklas);

2. **Epinis tipas** Jis reiškiamas **balade**, kuriai būdinga epinio turinio ir lyrinės formos sintezė („Kukučio baladės“).

Svarbiausi Kūrybos bruožai

- ▶ M. Martinaičio poezijos kalbantysis susilieja su praeitimi
- ▶ Nuolat gręžiasi į savo valstietišką kultūrą ir istoriją, mylėdamas, gerbdamas, įsisąmonindamas
- ▶ Žodžio atmintis nuolat gaivinama senųjų folkloro žanrų (rauda, melų pasaka, sakmė, baladė, mįslė, humoristinė dainelė), bei ankstesnės lietuvių poezijos stilizacija, paprastumo siekiu ir primityvumo poetika.

- ▶ Eilėse yra sielvarto ir liūdesio
- ▶ Pažįstamos nevilties ir vienišumo akimirkos
- ▶ Poezijoje nėra ribos tarp to, kas asmeniškai ir kas bendra
- ▶ Kūrybos pasaulyje daug kas netobula, netikslu, deformuota, tačiau sąmoninga
- ▶ M. Martinaičiui yra itin būdinga netikėti žodžių, veiksmyų ryšiai.

„Kukučio baladės”

- ▶ Tai nedidelis Martinaičio rinkinys, išleistas 1977m.
- ▶ Kukutis yra savarankiškas veikėjas, kuris neturi žmogiškojo pavidalo. Jis savaip suvokia įvairiausias situacijas, jas dažnai išreiškia pajuokavimais.
- ▶ Žemaičių tautosakoje yra daug humoro ir ten yra minimas Kukutis, o pats žemaitis retkarčiais vadinamas kukučiu.
- ▶ Kukutį galime vadinti ne veikėju, o kauke, kuri kaskart vis kitokia. Veikėją galime vadinti kvaileliu-išminčiumi.
- ▶ Kukučio poelgiuose kiekvieną kartą nereikia ieškoti perkeltinės prasmės, juos kartais reikia palydėti su šypsena ir vaizduotės išradingumu.

- ▶ Visgi Kukučio kalba – vienas ryškiausių ezopinės kalbos variantų.
- ▶ Šiame rinkinyje rasime ne tik paradoksų, bet ir ironiją, groteską.
- ▶ Baladėmis tekstai vadinami todėl, kad yra aiškus siužetas bei veikėjas ir vyksta tai, kas iš tikrųjų vykti negali.
- ▶ “Kukučio baladės” yra daugiausia į kitas pasaulio kalbas versta lietuvių poezijos knyga.

Šaltiniai

- ▶ <http://kalbam.lt/?s=Marcelijus+Martinaitis>